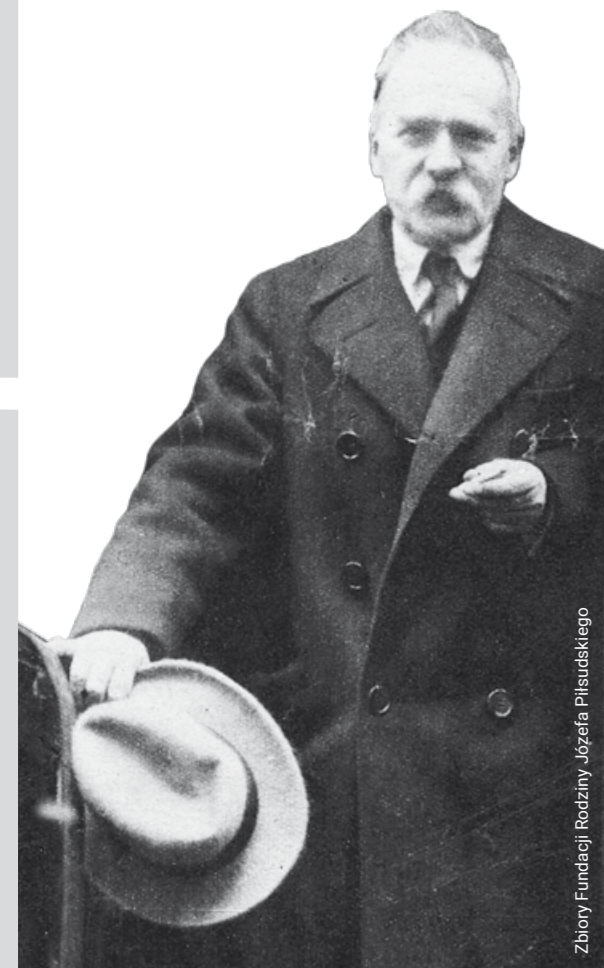

Śladami Marszałka po Warszawie

Dla Józefa Piłsudskiego, urodzonego w Żuławie na Wileńszczyźnie, najbliższym sercu miastem było Wilno. Jednak to Warszawa, jako stolica odrodzonego w 1918 r. państwa polskiego, stała się jego domem i miejscem urzędowania, gdy pełnił najważniejsze funkcje – Naczelnika Państwa, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, dwukrotnie premiera, a także ministra spraw wojskowych. Z przerwą w latach 1923-1926, spędzoną wraz z rodziną w dworku „Milusin” w Sulejówku, Piłsudski mieszkał w Warszawie od listopada 1918 r. do śmierci w maju 1935 r. Choć w wyniku wojny światowej miasto zostało niemal zupełnie zniszczone, szczęśliwie ocalało wiele budynków związanych z Marszałkiem. **Zapraszamy na spacer śladami Józefa Piłsudskiego po stolicy, do miejsc związanych z jego pracą i życiem rodzinnym, a także do tych, które upamiętniają jego osobę.**

Zbiory Fundacji Rodzinnej Józefa Piłsudskiego

Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego

MARYMONCKA 34

Idea powołania uczelni sportowej powstała w 1927 r. na posiedzeniu Rady Naukowej Wychowania Fizycznego, której przewodniczył Józef Piłsudski. Marszałek przywiązywał wielką wagę do propagowania kultury fizycznej i sportu. Kompleks Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego, zbudowany w latach 1928-1930, zaprojektował Edgar Norwerth. Uczelnia rozpoczęła działalność w 1929 r. W 1938 r. CIWF został przemianowany na Akademię Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego. W komunistycznej Polsce patronem AWF był gen. Karol Świerczewski. Nazwa przedwojenna przywrócona została w 1990 r. Wówczas na teren AWF powrócił popiersie Marszałka – rzeźba Alfonsa Karneo.

1

Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego

Dawny plac Saski. Obecna nazwę plac nosi od 1928 r. z półwiekową przerwą w latach 1940-1990. Miejsce defilad i rewii wojskowych przyjmowanych przez Marszałka. Do 1944 r. zachodnią stronę placu zamykał Pałac Saski, w którym w latach 1922-1923 urzędował Piłsudski jako szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Pałac został wysadzony w powietrze przez Niemców. Na tablicach Grobu Nieznanego Żołnierza, stanowiącego ocalały relikwiarz pałacu, znajdują się także nazwy miejsc, w których stoczyły swe najważniejsze boje Legiony Polskie. Na skraj placu Piłsudskiego, przy ulicy Michała Karaszewicza-Tokarskiego, stoi pomnik Marszałka autorstwa Tadeusza Łodzińskiego.

2

Kamienica Próchnickich

KOSZYKOWA 70

Po opuszczeniu Belwederu Józef Piłsudski mieszkał tu z rodziną od grudnia 1922 r. do czerwca 1923 r., kiedy to Piłsudscy przenieśli się do dworku „Milusin” w Sulejówku, wybudowanego jako dar żołnierzy. Na murze budynku znajduje się tablica pamiątkowa.

Tablica poświęcona pobytowi Józefa Piłsudskiego

MONIUSZKI 2

Upamiętnienie pobytu Józefa Piłsudskiego w dniach 10-13 listopada 1918 r., bezpośrednio po przyjeździe z twierdzy magdeburgskiej, w nieistniejącym dziś domu przy ul. Moniuszki 2. Mieścił się tam pensjonat panien Romanówien.

Kamienica Sawickich

MOKOTOWSKA 50

W dniach 13-29 listopada 1918 r. przebywał tu Józef Piłsudski. Z mieszkania należącego do Czesława Świrskiego, który wraz z nim brał udział w akcji pod Bezdanami, Piłsudski przeniósł się do Belwederu, swojej siedziby jako Naczelnika Państwa. Na murze kamienicy znajdują się dwie tablice pamiątkowe.

Budynek Generalnego Inspektoratu Sił Zbrojnych

ALEJE UJAZDOWSKIE 5

Znajdował się tu gabinet służbowy Józefa Piłsudskiego jako Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych (1926-1935). Było to zarazem jego mieszkanie. Marszałek spędzał tu wiele czasu, szczególnie w latach 30. Pomieszczenia zajmowane przez Marszałka – dwa duże pokoje – znajdowały się na I piętrze. Na parterze mieszkał jego osobisty lekarz i nieformalny adiutant, dr Marcin Woyczyński.

Belweder

BELWEDERSKA 54/56

Siedziba Józefa Piłsudskiego – Naczelnika Państwa w latach 1918-1922. Wprowadził się do Belwederu 29 listopada 1918 r., w rocznicę wybuchu powstania listopadowego. Mieszkał tu z rodziną w latach 1926-1935. W pokoju na piętrze układał plan Bitwy Warszawskiej. Zmarł w pokoju nartożym. W 1936 r. utworzono w Belwederze Muzeum Józefa Piłsudskiego. Istniało do 1939 r. Dziś w pałacu znajduje się ekspozycja poświęcona Marszałkowi, z oryginalnym biurkiem, fotelem i łóżkiem Piłsudskiego. Przy Belwederze stoi pomnik Marszałka, projektu Stanisława Ostrowskiego, a za wejściem do Łazienek Królewskich eksponowany jest Cadillac 355D, ostatni samochód zakupiony dla Piłsudskiego.

X Pawilon Cytadeli Warszawskiej

SKAZANCÓW 25

W X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej mieściło się do 1915 r. rosyjskie więzienie. W kwietniu 1900 r. przewieziono tutaj Józefa Piłsudskiego, aresztowanego w Łodzi, w konspiracyjnym lokalu, w którym drukowany był „Robotnik”, pismo PPS. Piłsudski przebywał w Cytadeli do grudnia 1900 r. W celi Piłsudskiego znajduje się upamiętniająca go tablica. Więźniem X Pawilonu był także Roman Dmowski, wielki antagonistą Piłsudskiego.

Plac Zamkowy

14 listopada 1920 r., podczas obchodzonego pierwszy raz po zakończeniu wojny polsko-bolszewickiej święta niepodległości, Józef Piłsudski otrzymał na placu Zamkowym buławę marszałkowską. Zaprojektował ją Mieczysław Kotarbiński, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Buława przechowywana jest w Zamku Królewskim jako depozyt Fundacji Rodzinnej Józefa Piłsudskiego. Buława znajduje się na wystawie stałej w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Otwarcie budynku muzealnego nastąpi w 2018 r.

Hotel „Bristol”

KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 42/44

Opuszczając służbę publiczną, Józef Piłsudski wygłosił 3 lipca 1923 podczas bankietu w Sali Malinowej hotelu słynną mowę, w której mówił o nagonce na siebie i rodzinę oraz o oszczerstwach – o „zapłutym, potwornym karle na krzywych nóżkach”.

Most Poniatowskiego

Miejsce dramatycznej rozmowy pomiędzy marszałkiem Józefem Piłsudskim i prezydentem Stanisławem Wojciechowskim, która odbyła się 12 maja 1926 r. Tego dnia padły pierwsze strzały rozpoczynające przewrót majowy.

Budynek Funduszu Kwaterniku Wojskowego – „Dom bez kantów”

KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 11

Powstał w latach 1933-1935 według projektu Czesława Przybylskiego. Gmach ma zaokrąglone rogi. Anegdota mówi, że Józef Piłsudski, zatwierdzając plan budowy, powiedział: „Tylko, panowie, budujcie bez kantów”.

Znajdź nas!

www.muzeumpilsudski.pl

tel. +48 (22) 842 04 25

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku
Oleandrów 5, 05-070 Sulejówkę

Dołączcie do nas!

Razem tworzymy
Muzeum Józefa Piłsudskiego
w Sulejówku!

projekt: Madzińczakowski
zdjęcia i opisy: Tomasz Starczyński (MUP)